

امام علی (ع):
خردمندترین مردم کسی است که به عواقب و فرجام کار بیشتر بنگرد.
غررالحکم، ج ۲، ص ۴۸۴

مؤسسه فرهنگی - مطبوعاتی ایران
رئیس هیات مدیره: صادق حسین جابری انصاری
مدیرعامل: علی منتقیان
تلفن: ۸۸۷۶۱۲۰۰ • **فکس:** ۸۸۷۶۹۰۷۵ • **امور مشترکین:** ۸۸۷۴۸۸۰۰
پایگاه: ۱۵۸۷۵۰۵۲۸۸ • **صندوق پستی:** ۱۵۸۷۵۰۵۲۸۸
نشانی: تهران خیابان خرمشهر، شماره ۲۰۸ • **توزیع:** نشر گستر امروز • **چاپ:** چاپخانه‌های همشهری و مؤسسه جام جم
سازمان آگهی‌های روزنامه ایران: دارنده گواهینامه انیزو ۹۰۰۱ از شرکت NISCERT
پذیرش سازمان آگهی‌ها: ۱۸۷۷۰ • **انتشارات مؤسسه فرهنگی - مطبوعاتی ایران:** ۸۸۵۰۴۱۳۰

موزه «صدا و موسیقی» راه‌اندازی شد

برج آزادی روایتگر فرهنگ و تاریخ سازهای ایرانی

گزارش

نداسیجانی

گروه فرهنگی

دومین موزه «صدا و موسیقی» با حضور معاون امور هنری وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی و جمعی از هنرمندان در برج آزادی گشایش یافت. دراین موزه بیش از ۲۲۰ ساز و ابزار مرتبط با صدا و موسیقی نگهداری می‌شود. موزه‌ای تخصصی که مجموعه‌ای از سازهای ایرانی، ادوات قدیمی تولید و ضبط صدا و همچنین آثاری مرتبط با فرهنگ‌های موسیقایی دیگر کشورها را در خود جای داده است. دربراره ایده راه‌اندازی «موزه صدا و موسیقی» در برج آزادی به «ایران» گفت: «با توجه به اینکه در این مجموعه موزه‌های تخصصی مختلفی از جمله موزه عروسک‌های سایه‌ای با موضوعات تخصصی در حوزه هنرهای تجسمی و نمایشی، گنجینه آثار هنری با محوریت هنرهای تجسمی و حجم و همچنین موزه عکس و تصویر استاد محمد علی جلیل‌الاسلام و دوربین‌های عکاسی وجود دارد، جای یک موزه تخصصی در حوزه صدا و موسیقی احساس می‌شد. براین اساس مدت‌ها به دنبال فرصتی بودیم تا بتوانیم این ایده را عملی کنیم تااینکه با پیشنهاد حسین ساجدی‌نیا و دستور مدیرعامل محترم بنیاد رودکی محمد الهیاری، موضوع راه‌اندازی موزه صدا و موسیقی با هدف تکمیل موزه‌های تخصصی بنیاد رودکی و ساماندهی این بخش مطرح شد.»

او در ادامه افزود: «با توجه به اینکه در تالار فرهنگ مجموعه، موضوعات متنوعی وجود دارد و این فضا از نظر نمایشگاهی یکی از بدسترس‌ترین بخش‌های برج آزادی محسوب می‌شود، پیشنهاد شد این تالار برای راه‌اندازی موزه آماده شود. البته آماده‌سازی این موزه زمان‌بر بود و بخشی از آثار با مجموعه‌ای ساجدی‌نیا از شهر تبریز به مجموعه منتقل شد و همکاران ما بخش‌های فنی، طراحی و اطلاع‌رسانی را انجام دادند.

اولویت با سازهای ایرانی

حسینی درباره معیار انتخاب سازهای موجود در موزه گفت: «اولویت اصلی ما در این موزه سازهای ایرانی بوده است. معرفی هنر ایرانی، مقام‌ها و دستگاه‌های موسیقی ایرانی و سازهای این سرزمین برای ما اهمیت ویژه‌ای داشته است. البته در کنار موسیقی ایرانی، سازهایی از موسیقی کلاسیک و موسیقی غربی مانند ویولن و فلوت نیز در فضای مجزا تعریف شده‌اند.»

مهدی شفیی، معاون امور هنری وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، در گفت‌وگو با «ایران»:

موزه‌ها حافظ تاریخ و میراث هنر هستند

برای شکوفایی هنر، ما به یک زیست‌بوم پویا نیاز داریم که بخش‌های مختلف آن به صورت هم‌افزا فعالیت کنند. در حوزه آموزش، نهادهایی نظیر دانشگاه‌ها، مراکز علمی و آموزشگاه‌ها وظیفه دارند تا تمرکز بر تخصص‌های خود، به پرورش استعدادها بپردازند. در حوزه تولید، ما با هنرمندان، پدیدآورندگان و فارغ‌التحصیلان دانشگاهی روبه‌رو هستیم که آثار خود را در تالارها، گالری‌ها و سالن‌های کنسرت به نمایش می‌گذارند اما تنها آموزش و تولید کافی نیست؛ برای جریان سازی و رشد این فرآیند، حضور منتقدان و پژوهشگران جهت دیده‌بانی و نقد هنری در این زیست‌بوم امری حیاتی است. در کنار این ارکان، حفظ تاریخچه فرهنگ و هنر نیز وظیفه مهمی است. این حفظ و نگهداری می‌تواند از دو مسیر صورت گیرد: اول، از طریق «تاریخ شفاهی هنر» که اهمیت بنیادین دارد و دوم، از طریق نهادهای موزه‌ای. موزه‌های هنرهای معاصر، موزه‌های هنرهای سنتی و موزه‌های تخصصی مانند موزه صدا و موسیقی یا موزه موسیقی ایران که مرحوم علی مرادخانی در تجریش بنیانگذاری کرد، اینها نقش کلیدی در حفظ میراث فرهنگی ما ایفا می‌کنند و بستری ارزشمند برای بهره‌مندی پژوهشگران فراهم می‌کنند.

- صاحب امتیاز:**
خبرگزاری جمهوری اسلامی
- مدیر مسئول:**
صادق حسین جابری انصاری
- سر دبیر:**
هادی خسروشاهین

در این موزه حضور داشته باشند. این تنوع، از منظر صدا و شیوه تولید آن، ظرفیت‌های گسترده‌ای را پیش روی موزه قرار می‌دهد.»

موسیقی: زبان مشترک ملت‌ها

رئیس برج آزادی درباره امکان قرار گرفتن سازهای فرهنگ‌های مختلف در کنار سازهای ایرانی نیز بیان کرد: «موسیقی زبان هنر است و با زبان هنرمی توان با دیگران گفت‌وگو کرد. وقتی موسیقی را یک زبان بین‌المللی می‌دانیم، می‌توانیم از طریق آن با فرهنگ‌ها و ملت‌های مختلف ارتباط برقرار کنیم.»

موزه‌های نسل جوان

حسینی درباره اینکه آیا موزه صدا و موسیقی می‌تواند به مرکزی برای پژوهش در زمینه تاریخ سازسازی و موسیقی و همچنین آشنایی نسل جوان با این میراث تبدیل شود، گفت: «بله، صد درصد. یکی از رویکردهای ما در مراحل بعدی، آشنا کردن کودکان و نوجوانان با موسیقی اصیل ایرانی، شناخت موسیقی و فرهنگ این سرزمین است. موسیقی از درون جامعه و فرهنگ مردم شکل می‌گیرد. وقتی درباره ساز نی انبیاان صحبت می‌کنیم، در واقع درباره تاریخ و فرهنگ مردم جنوب ایران نیز صحبت می‌کنیم. نی انبان تنها یک ساز نیست، بلکه عصاره و نمادی از یک فرهنگ و شیوه زندگی است. بنابراین وقتی این ساز را در کنار یکدیگر قرار می‌گیرند، مجموعه‌ای از روایت‌های فرهنگی و اجتماعی را شکل می‌دهند. براین اساس برای تکمیل این رویکرد، سلسله‌نشست‌هایی را نیز تعریف کردیم تا بتوانیم در کنار معرفی سازها و موسیقی‌ها، محتوای فرهنگی و پژوهشی این مجموعه را پربارتر کنیم. در این زمینه با هنرستان‌ها، دانشگاه‌ها و دیگر مراکز علمی و آموزشی نیز همکاری خواهیم داشت.»

صیانت از میراث موسیقایی

وتاریخ شفاهی
حسینی درباره نقش این موزه در حفظ و صیانت از آثار و میراث موسیقایی

که بخش قابل توجهی از آنها در مجموعه‌های شخصی نگهداری می‌شوند، اظهار کرد: «ما در حوزه هنرهای تجسمی تجربه مشابهی داشته‌ایم. یکی از آثاری که در حراج تهران به فروش رسیده، اکنون در این مجموعه نگهداری می‌شود. بسیاری از آثار هنرمندان برجسته هنرهای تجسمی به ما اهدا شده‌اند؛ چراکه هنرمندان می‌دانند اینجا گنجینه‌ای است که با توجه به امکانات موجود، ظرفیت مناسبی برای نگهداری و صیانت از هنر ایرانی و آثار تجسمی دارد. همین نگاه می‌تواند درباره موسیقی نیز صدق کند. موزه صدا و موسیقی می‌تواند در آینده محلی برای نگهداری سازها، آثار، اسناد و روایت‌های مرتبط با موسیقی باشد و بخشی از میراث موسیقایی و تاریخ شفاهی این سرزمین را برای نسل‌های آینده حفظ کند.»

روایت چهار دهه مجموعه‌داری

حسین ساجدی‌نیا، نوازنده تار، پژوهشگر و مجموعه‌دار حوزه موسیقی و میراث فرهنگی، که این موزه به همت او در برج آزادی راه‌اندازی شده است، درباره شکل‌گیری این مجموعه به «ایران» گفت: «موزه «صدا و موسیقی» یک موزه تخصصی است که با توجه به اهمیت موضوع و ظرفیت آن برای معرفی عظمت فرهنگی کشور در حوزه موسیقی، آیین‌ها و ادوات صوتی شکل گرفته است.» به گفته او، بخش قابل توجهی از آیین آثار پیش‌تر در تبریز نگهداری می‌شد، اما با توجه به اهمیت دسترسی پژوهشگران و علاقه‌مندان به این مجموعه، تصمیم گرفته شد بخشی از آنها به تهران منتقل شود. ساجدی‌نیا درباره سابقه شکل‌گیری این مجموعه گفت: «سازهای موجود را طی حدود ۴۰ سال جمع‌آوری کرده‌ام. این مجموعه اکنون در دو موزه، یکی در تبریز و دیگری در تهران، نگهداری می‌شود و با توجه به محدودیت فضای موزه تبریز، تصمیم گرفته شد بخشی از این آثار در تهران به نمایش گذاشته شود. نکته قابل توجه اینکه هیچ‌یک از سازهای موجود اهدایی نیستند و تمامی آنها را طی سال‌های مختلف خریداری کرده‌ام.

گفت‌وگو

در قوانین کشور، بر حفظ امنیت شهروندان و صیانت از حریم خصوصی افراد تأکید شده است. دولت نیز همواره بر اساس نص صریح قانون، حمایت از حقوق شهروندی افراد را در دستور کار داشته است. طی روزهای گذشته، انتشار خبری درباره دیوانیوسی و تهدید یکی از کارگردانان زن سینما، با واکنش‌های متعددی همراه شد؛ موضوعی که البته مسیوق به سابقه بوده است. در موارد مشابه نیز دولت و به‌ویژه مدیران فرهنگی، با جدیت از هنرمندان حمایت کرده‌اند. این بار نیز سخنگوی دولت چهاردهم در واکنش به تهدیدهای صورت‌گرفته، بر حمایت جدی دولت از هنرمندان تأکید کرد و تصریح داشت که اختلاف نظر نمی‌تواند توجیهی برای تهدید و ارباب باشد. موضع دولت در این زمینه بر یک اصل روشن استوار است: اختلاف دیدگاه، فارغ از موضوع و طرفین آن، نباید به تهدید، ارباب یا تعرض به حقوق و امنیت افراد منجر شود و حفظ امنیت و حقوق شهروندی، امری است که باید مورد حمایت قرار گیرد.

اختلاف نظر، هیچ‌گاه توجیهی برای تهدید و ارباب نخواهد بود

فاطمه مهاجرانی، سخنگوی دولت، در گفت‌وگو با «ایران»، از اقدام جدی دولت در برخورد با رفتارهایی که حریم هنرمندان را هدف قرار می‌دهد، می‌گوید. او با اشاره به شعارنویسی‌های توهین‌آمیز و تهدیدآمیز بر دیوار منزل هنرمندان، این اقدامات را تعرض به حریم خصوصی و نقض حقوق شهروندی عنوان کرده و تأکید می‌کند: «اختلاف‌نظر، هیچ‌گاه نمی‌تواند توجیهی برای تهدید و ارباب باشد.»

حریم خصوصی هنرمندان: فضایی امن برای بیان دیدگاه

کشیده‌شدن مرز اعتراض از عرصه عمومی به حریم خصوصی افراد، مسأله‌ای است که نیازمند بازخوانی دقیق قوانین و الزانی مسئولیت دستگاه‌های ناظر است؛ مهاجرانی در این باره به «ایران» می‌گوید: «نقد، اعتراض و حتی مخالفت صریح، بخشی از حیات طبیعی جامعه و فضای فرهنگی است؛ اما هنگامی که اعتراض از عرصه عمومی خارج می‌شود و به حریم خصوصی و محل سکونت افراد راه پیدا می‌کند، دیگر نمی‌توان آن را صرفاً بیان یک دیدگاه دانست.» او در ادامه می‌افزاید:

گروه سرمایه‌گذاری «اهداف» الگوی موفق حکمرانی منابع انسانی است

تأیید، زمینه برای الگوسازی و بهره‌گیری سایر مجموعه‌ها از این مدل فراهم شود.
وی تأکید کرد: پس از اجرای این طرح، نه‌تنها هیچ‌گونه خروج سرمایه انسانی از شرکت نداشته‌ایم، بلکه نیروهایی که پیش از این در مجموعه خارج شده بودند نیز در حال بازگشت به شرکت هستند.
همچنین «بروانه رضایی» معاون روابط کار؛ گروه سرمایه‌گذاری اهداف را الگوی موفق حکمرانی منابع انسانی دانست و اظهار داشت: مجموعه‌های بزرگ صنعتی کشور می‌بایست از این الگوی موفق استفاده کنند.
وی با اشاره به پتانسیل‌های فنی و انسانی این مجموعه، بر اهمیت حضور نیروهای جوان و متخصص در صنایع کلیدی تأکید کرد: فضای کار در این ساختار مطلوب است و تعامل سازنده و انرژی مثبت موجود در میان بدنه کارگری این شرکت، نشان‌دهنده مدیریت موفق در ایجاد محیطی پویا و رضایت‌بخش است.
معاون روابط کار وزارت کار، طرح جدید شرکت را فراتر از یک اجرای ساده از الزامات قانونی دانست و ادامه داد: در حالی که طبقه‌بندی مشاغل از الزامات اساسی کارگاه‌هاست، ما آنچه در شرکت MIGT شاهد آن هستیم، یک مدل اختصاصی و منحصربه‌فرد است که با دقت بالا، مسیر تکامل و رشد حرفه‌ای کارکنان را به شکلی دقیق ترسیم کرده‌است.
رضایی به چالش‌های اقتصادی و تأثیرات ناشی از شرایط ژئوپلیتیک بر ارزش حقوق‌ها اشاره کرد و گفت: فشار مضاعف بر سطوح کارگری اثر منفی خواهد داشت و این در رومدل MIGT در این حوزه نقطه قوتی محسوب می‌شود. وی ادامه داد: توانایی این شرکت در حفظ سطح بالای رضایت شغلی، نه تنها موجب حفظ سرمایه‌های انسانی شده، بلکه منجر به بازگشت نیروهای متخصص از محیط‌های دیگری به این مجموعه شده است. این رویکرد، دقیق‌ترین راه برای مقابله با پدیده مهاجرت متخصصان و دانشمندان کشور و حفظ دانش فنی بومی است.

معاون روابط کار با صدور دستورالعمل به مدیرکل جبران خدمات وزارت کار، ضمن تشریح ابعاد و مختصات طرح طبقه‌بندی مشاغل دربرگیرنده این گامی صنعتی خاورمیانه؛ این طرح را فرصتی اختصاصی برای تأکید کرد که مزایای آن باعث خواهد شد تا سالیان‌آمد در زمینه ارتقای استانداردهای سرمایه‌انسانی خلی متوجه MIGT نشود.

موفقیت طرح طبقه‌بندی مشاغل را اجرایی کرده‌اند و روند اجرای این طرح در ۱۳ شرکت دیگر نیز با جدیت در دست اقدام است. خراسانی طرح فعلی را گامی مؤثر در جهت ایجاد رضایت نسبی در بدنه متخصصان دانست و گفت: هدف ما توقف طرح در این مرحله نیست و این مسیر ادامه دارد و با برنامه‌ریزی مستمر، به دنبال پایداری شغلی متخصصان و کارکنان هستیم.
وی با تأکید بر ضرورت اجرای دقیق دستورالعمل‌های ابلاغی در تمامی شرکت‌های زیرمجموعه، بر اهمیت حفظ انگیزه‌ها و ارتقای سطح رضایت شغلی تأکید کرد و افزود: کارکنان ارزشمندترین دارایی و سرمایه اصلی سازمان هستند و استراتژی حفظ، نگهداشت و پرورش این سرمایه انسانی جهت پیششارتی در صنایع استراتژیک کشور ضروری است. معاون منابع انسانی و پشتیبانی گروه سرمایه‌گذاری اهداف تأکید کرد: طرح طبقه‌بندی مشاغل که در شرکت MIGT اجرا شده، یک طرح منحصربه‌فرد با رویکردی جدید است. بر همین اساس، از وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی درخواست داریم این طرح را به عنوان طرح پایلوت در کشور معرفی کنند تا بتوان از الگوی کار گرفته‌شده در این برای سایر شرکت‌ها و مجموعه‌ها نیز استفاده کرد. هدف ما این است که این تجربه به عنوان یک الگوی موفق مورد بررسی قرار گیرد و در صورت

در راستای بررسی الگوهای برتر مدیریت نیروی انسانی در صنایع استراتژیک کشور، پروانه رضایی، معاون روابط کار وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، ضمن بازدید از شرکت توزیع‌های گازی صنعتی خاورمیانه (MIGT) از شرکت‌های زیرمجموعه گروه سرمایه‌گذاری اهداف، از طرح طبقه‌بندی مشاغل شرکت MIGT به عنوان طرح نمونه صنعتی رونمایی کرد.

در جریان این بازدید که با حضور «حبیب خراسانی» مشاور مدیرعامل و معاون توسعه منابع انسانی و پشتیبانی گروه سرمایه‌گذاری اهداف صورت گرفت، از ساختار نوین مدیریتی و طرح‌های نوآورانه گروه سرمایه‌گذاری اهداف در حوزه توسعه منابع انسانی تجلیل به عمل آمد. حبیب خراسانی، مشاور مدیرعامل و معاون منابع انسانی گروه سرمایه‌گذاری اهداف در این بازدید با اشاره به روند تحول آفرین و بازتعریف مفهوم توسعه در مدیریت سرمایه انسانی شرکت‌های زیرمجموعه گروه سرمایه‌گذاری اهداف، گفت: توسعه سرمایه انسانی به مثابه یکی از مهمترین سیاست‌های حفظ دارایی‌های راهبردی شرکت‌ها و بنگاه‌های بزرگ است که از بدو آغاز به کار تیم مدیریتی گروه سرمایه‌گذاری اهداف در دستور کار قرار گرفت. خراسانی تأکید کرد: در بررسی چالش‌های توسعه در کشور، باید در کنار ابعاد مختلفی همچون توسعه فرهنگی، اجتماعی، سیاسی و بلندمدت مفهوم دیگری تحت عنوان «توسعه انسانی» نیز مورد توجه جدی قرار گیرد؛ مفهومی که دارای مؤلفه‌ها و الزامات خاص خود است و متأسفانه تاکنون آن گونه که باید در کشور مورد توجه قرار نگرفته است. براین اساس، ضروری است برای توسعه سرمایه انسانی کشور یک برنامه جامع، ميسوط و مدون تدوین شود و این موضوع در اسناد بالادستی نیز از جایگاه ویژه برخوردار باشد. وی افزود: یکی از مواردی که امروز کشور با آن به عنوان یک چالش راهبردی مواجه است، بی‌توجهی به همین مسئله و ضرورت سرمایه‌گذاری هدفمند بر توسعه سرمایه انسانی است.
معاون منابع انسانی و پشتیبانی گروه سرمایه‌گذاری اهداف گفت: در حوزه توسعه سرمایه انسانی نیز تاکنون یک سند بالادستی ویژه و مبتنی بر کار تخصصی تدوین نشده است؛ سندی که بتواند مسیر فعالیت سازمان‌ها، شرکت‌های تخصصی و بخشی خصوصی را در حوزه سرمایه انسانی مشخص و به سمت یک راهبرد منسجم و بلندمدت هدایت کند. چنین سندی باید تمامی ابعاد سرمایه انسانی، از جذب و نگهداشت نیروی انسانی گرفته تا آموزش، توانمندسازی و توسعه کارکنان را بر صورت یکپارچه مورد توجه قرار دهد تا سازمان‌ها بتوانند اقدامات خود را بر اساس یک استراتژی مشخص و راهبردی پیش ببرند. خراسانی افزود: با وجود اهمیت این موضوع، باید آذعان

ارزشمند دارند. آقای امیرخانی، از دو خاندان سید جوادی در قزوین و اتابک در تهران سخن گفت که استاد، آثار و کتاب‌هایش به کتابخانه ملی تعلق پیدا کرد و البته بایستی از خاندان روضاتی در اصفهان نیز نام برد که بیش از ۷۸۰ نسخه ارزشمند به جامعه علمی آقای جعفریان در کتابخانه مجلس در این باره و واقعیت آن است که این کارها همه خوب است، اما به هیچ وجه کافی نیست. در دوره‌های پیشین نیز پیشنهادهای ارزشمندی ارائه شد و بجااست که دبیرخانه که پس از چند سال تعطیلی دوباره آغاز به کار کرده

است، آنها را جست‌وجو و به‌روز کند و از ظرفیت‌های جدید که پیشینیان در دسترس نداشتند، بهره گیرد.
یکی از آن کارها، «فهرستگان مشترک دستنویس‌های اسلامی در سراسر دنیا» است که در سال ۱۳۷۴ در نشریه «آینه پژوهش» منتشر شد و پیش از آن، در اجلاسی در مشهد که به همت مرحوم علی‌اکبر الهی‌خراسانی برگزار شده بود، آن را ارائه کردم. در طول این سال‌ها به‌طور پراکنده در وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، نشر میراث مکتوب، سازمان چاپ و انتشارات و کتابخانه ملی، پیگیری شد و هنوز جای تکمیل دارد.
در شرایطی که کشورهای همسایه با سابقه نه‌چندان درخشان، قدم‌های بلندی در این راه می‌پای دارند، انتظار بیشتری از کشورمان می‌رود که خاستگاه کتاب و کتابداری و کتابخوانی است.

از آن باقی نمانده است. آقای بهرامیان، دبیر علمی «آیین ملی بزرگداشت حامیان نسخ خطی» به‌دستی در جمع‌پندی از مجموعه آثار بیان کرد که مشکل امروز، دسترسی به آثار و در اختیار قرار دادن آنهاست که فراز و فرود دارد. زمانی آقای جعفریان در کتابخانه مجلس در این باره پرسیدند: چرا در فضای مجازی در دسترس قرار داد. آیا این روال ادامه دارد، اگر نه، موانع آن چیست؟
مسعود معینی‌پور، رئیس کتابخانه مجلس گفته است که نسخه‌ای از اثری درباره خلیج

فارس در موزه بریتانیا موجود است. از کتابخانه مجلس انتظار می‌رود این گونه آثار را گردآوری کند و در دسترس قرار دهد. آقای صدرا بی‌خوبی، برگزیده این دوره، توانسته با معرفی نسخه‌ای از خواجه عبدالله انصاری در کتابخانه مدرسه نمازی شهرستان خوی، کاری کند که به گفته آقای شفیی کدکنی، آگاهی‌ها درباره خواجه را دگرگون کند. این گواهی استاد پژوهش در این زمینه، قابل توجه است.
آقای جدادعادل از بزرگان سی‌پادی می‌کند که سال‌هاست روی یک نسخه کار می‌کنند و از سیاست‌نامه چاپ جدید به دست محمود عابدی، عضو پیوسته فرهنگستان زبان و ادب فارسی سخن می‌گوید که برای حوزه هنرهای قدیم و جدید فراوان پیام دارد.
در خاندان‌های قدیمی، بویژه در پایتخت‌های ایران، بسیاری کسانی که مجموعه خطی

یادداشت

احمد مسجدجامعی

وزیر اسبق فرهنگ و ارشاد اسلامی

یکی از اقدامات مفید فرهنگی که از اولین هفته‌های کتاب آغاز شد، تجلیل از حامیان نسخ خطی بود که کتابخانه مجلس شورای اسلامی در زمان مدیریت آقای ابهری آن را راه‌اندازی کرد. در آن سال‌ها بزرگانی همچون احمد منزوی، عبدالحسین جابری، ایرج افشار، اصغر مهدوی، آقاعزیز طباطبایی و سیدعبدالله انوار حیات داشتند و زینت‌بخش علم و مجالس بحث و تحقیق درباره این گونه آثار بودند.

در مرور زمان، این بزرگان روی در نقاب خاک کشیدند و اینک که بیش از ۲۰ سال از آن روزها می‌گذرد، با خال‌مغوی علمی در این باره مواجه هستیم. نسخ خطی نماینده تمدن و فرهنگ کشورهایی است که در میان آنها و خط و خوشنویسی و تجلید و کتاب‌آرایی در میانشان جهان ارزشی داشته که در کنار و جنبه جواهرات سلطنتی، کتابخانه سلطنتی قرار می‌گرفت و سلاطین به یکدیگر کتاب اهدا می‌کردند.

در ایران، این روال از چنان جایگاهی برخوردار بود که بیشترین آثار خطی شرقی را به خود اختصاص داده است و البته بودند حاکمان کتاب‌سوز و ویرانگر از قبیل همین تمدن‌ستیزی‌های امروزی. زمانی سلطان محمود غزنوی کتابخانه‌های «ری» را که عروس جهان می‌خواندند، به آتش کشید و گفت این کتاب‌ها گمراه‌کننده است.

از این روست که بسیاری از نسخ خطی از بین رفته؛ اینها غیر از سوانح طبیعی و عوامل انسانی همچون زلزله، سیل، آتش‌سوزی و جنگ و غارت است. آقای معصومی‌همدانی مثال روشنی در این باره بیان می‌کند که «آدم‌الشعرا»، رودکی سمرقندی، تمامی کلبه و دمنه را به نظم کشیده، اما جز معدود ابیاتی